

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UKA 2022/15B

Agathe Fontain

Naalackersusiut siulittaasuata Mùte Bourup Egedep 2022-imi Inatsisartut ukiakkut ataatsimiilerneranni ammalluni oqalugiaataa.

Naalackersuisut silittaasuut, Naalackersuisut sinnerlugit oqalugiaatinnut imartuumut qujanaq.

Oqalugiaativit aallartinnerani Nunatsinni meeqqanut takorluukkat eqqaavatit. Meeqqat tamarmik inersimasunngorlutik nunaminnut pilersueqataallutik inuuneqarnissat tamatta angajoqqaatut siunertarisarparput, kissaatigisarlugulu. Taamaammat Naalackersuisunikkut, ilaqtariillu ataatsimoorussamik siunnuteqaqatigiinneq pitsaasuvoq, ikioqatigiikkutta angusaqarfiususaaq.

Takorluukkat piviusunngorsinnaaneri, inuusuttunguit, Claudia, Maliup, Rene, Lea-llu ingerlanerisa oqaluttuarinerannit ersersinneqarpoq.

Inuit Ataqatigiit pitsaasutut isigaarput, Naalackersuinikkut maligassiusut ersialaartinneqartarnerat nersualaartinneqartarnerallu inissaminniittoq, pitsaasuusorlu. Aamma uagut tulluusimaarutigaassi. Tamattami ilisimavarput, pitsaasoq aallullugu annertusigaluttuinnartartoq.

Inuit Ataqatigiit inuit atungaataat pillugit suniarnerminni anguniarpaat:

Inunnik isumaginnermik sullissineq suliaqartullu atugarisaat

pitsanngorsaavigissallugit Isumaginninnikkut iliuseqarnerit siunissamut

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

qulakkeerinneqataasut, pisariaqartitavullu tunngavingalugit
pilersaaarusiornissaq suliarissallugu.

Meeqqat inuusuttuaqqallu pitsaasumik inuuneqarnissaanut , pisariaqartitsisullu
ikiorserneqartarnissaannut , Inuit Ataqatigiiniit ukiuni akuuffiginikuusatinni,
siunissamilu nangittumik pisussamik suliuarpugut. Meeraq naartuunermiit,
perornissaminut , asanninnermik, toqqissisimanermillu tunineqaruni
perussaaq, oqalugiaammi oqaatigineqartutuut, toqqissisimallutik
akisussaaqataallutik nunatta ineriartorneranut peqataallutik.
Taammaattumik oqartussaaqataanerpaat pingaarnarpaallu, tassalu
angajoqqaat, suleqatiseraassi, meeraq naartuunermiit
inersimasunngornissaanut , toqqissisimanermik, asanninnermik
akisussaaqaffimmillu tigusinermik, perorsaannersi tunngaveqarlitoq. Tamatuma
kinguneriumaarmagu, Nunarput inoqartoq, nakuusunik.

Meeqqat illuinik pingasunik pilersitsinissaq, qujanaqaaq pitsaasuullunilu.
Ilisimasalinninngaaniimmi ilisimatinneqartuarpugut, meeqqat
kinguaassiutitigut atornerlunneqartartut, ingerlannaq
katsorsartinneqartarnissaat pisariaqartussoq. Qilanaarpugut
ingerlallualernissaannut.

Taammatullu angalallutik ikiuisartut ingerlaannarnissaat pisariaqarluinnarpoq,
qujanarlu ingerlatiinnarnissaat isumagineqarsimammat.

Imminut toquttarnerup, millisinneqartariaqarnera pisariaqarluinnarpoq.
Pinaveersaatitsineq , ullut tamaasa pisariaqarpoq, inuusutut
pinaveersaatitsinermi peqataarusupput, peqataatinneqarlik. Sakkusaannik
tuniorarneqarlik, tamattalu ullut tamaasa akiorneranut peqataasa. MIO-p
inuusuttut peqatigalugu oqariartuutissaat tusarnaarluassavagut.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Innarluutillit pillugut, Nalagaaffiit peqatigiit isumaqatigissutaata atuutsinneqarnera pillugu, nassuiaat eqqaaneqarpoq.

Inuit Ataqtigiiit nassuiaammut qujavugut. Imartoqaaq, innersuusuteqarpoq imaannangitsunik. Pisariaqartunillu. Assersuutigalugu eqqaaneqartoq, tarnimikkut napparsimanermi, oqaatiginaversaagaqarneq, kanngusunneq, isummat pigiliinnakkat takussaasorujusuupput. Kiisalu Inatsiseqanngilagut, Innarluutillit isornartorsiorneranut, immikoortinnerannut akiuniartumik. Kalaallit inuppalaartutut taaneqartarnitsinnut tamakku tulluanngilat.

Inuit Ataqtigiiit peqqinnissaqarfik pillugu anguniarpagut:

peqqinnissaqarfiup ingerlanneqarnerata aqqissuuteqqinneqarnissaanut siammasissumik isumaqatigiissusiornissamik. Peqqilluta toqqissillutalu inuunissarput kikkunnut tamanut isumalerujussuuvoq. Peqqinnissaq Pillugu Ataatsimiititaliarsuaq pilersinneqareerpoq, naalakkersuinikkullu sinaakkutissat pilersaarutillu tamanik peqataaffigineqartut suliarerusuppagut. Tamatumani partiit tamarmik suleqatigiinnissaat avaqqussinnaanngilarput. Toqqissisimaneq tamatta pilersikkusupparput.

Oqalugiaammi oqaatigineqartussammat oqaatigineqarpoq, Peqqinnissaqarfitta ilungersunartorsiornera. Qujavugut Naalakkersuisut toqqortuinatik ajornartorsiuteqarnerput erseqqissumik oqaatigimmassuk. Peqqinnissaqarfimmi sulisussaaleqinermik aallaaveqarpoq, nakorsaappat, peqqissaasuuppata, aaviisuuppata, allatulluniit iliniagaqarpata, kalaallit ilinniarsimasut ikippallaaqimmata.

Eqqaamasigumi Nunat allat aamma amigaateqarput, Danmark, Nunat avannarliit allat, ilami Nunarsuaq tamakkerlugu Peqqinnissarfimmi sulisussanik amigaateqarput. Taammaamat avataaniit tikillutik sulisussanik pissarsilluta

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

ajornartorsiummik qaangiinissarput kisiat isumalluutigiinnarsinnaangilarput, siunissami qaninnerusumi, ungasinerusumilu.

Ilinniartitaaneq, ilinniartitaaneq tassaavoq annaffissarput. Taammaattumik Inuit Ataqtiginiit, ilinniarniarlutik qinnuteqarnermi piumasaqaatit, nalilersornissaat pisariaqartutut isigaarput. Imminut inorsilluta aqqissuusimanerluta nalilersorniartigu.

Soorlu aamma Aningaasaqarnermut siunnersuisut oqaatigigaat, Nunatsinni meeqqat inuusuttuaqqallu Nunatsinni naligiinngitsumik atugassaqaartinneqartut. Taammattumik aamma innersuukaat, meeqqat atuarfiat pitsaasumik tungaavilik tassaasoq siunissamut qulakkerisoq.

Nunarsuarmi pisut, eqquineri imaannaangitsuusut, aningaasarsiorneq nalorninartumi inissisimavoq, aqutsineq qularnaatsoq pisariaqarpoq.

Akilerartarnikkut aqqissuusseqqinneq. Akilerartarnikkut aqqissuusseqqinnissarput inuiaqtigiiit naligiinnerusumik atugaqarnissaanut aqutissiuussisoq suliarerusupparput. Akissaatikinnerpaat, akunnattumillu isertitallit, sulisartut angajoqqaallu kisimiillutik perorsaasut atugaat isiginiarneqarlutik aqqissuusineq suliarineqassaaq.

Naalakkersuisullu siammasissumik isumaqtigiissutitalimmik suliaqarniarnerat qilanaaraarput, sulinerullu aalajaatsumik ingerlalluarnissaanik kissaateqarpugut.

Oqalugiaammi Nunarput tamakkerlugu inissaaleqinerup annertunerata eqqaaneqarnera pissusissamisoorpoq.

Pitsaasuvoq taarsigassarsitsisarnerit assigiinngitsut nalilersorneqarnissaat. Nalilersuinermi suna pitsaasuusoq, sunalu pitsaanngitsuusoq ersersinneqarniassammat.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Nunaqarfiit ataatsimeersuarnerani illoqarnernut tunngasut annertuumik eqqartorneqarputtaa. Sannateqarluni illulioriaaseq nalilersugassanut ilaavoq. Ataatsimeersuarnermi oqaatigineqartut ilagaat, tapiissutinik pissarsillutik illuminnik nammineq aqqissuussinnaallutik periarfissaqarumallutik. Inupaassuaqarmammi nammineq iluarsaasinnaasunik. Saqqummerpoq tapiissutinik qinnuteqarniarnermi ilisimaneqarluarsimanngitsut sumut qinnuteqarnissaq. Assersuutigineqarluni , nammineerluni illuliani ullumikkut umiatsiani kissarsuutit suli atorineqartut, oliefyrinut nuukkusukkaluartut amerlasuujusut.

Kommuninut , ataatsimortumik tapiissutit akisussaaffigaat. Nunaqarfiit ataatsimeersuarneranni erseqqissivoq, qanoq ajornartigisoq bankit qularnaveeqqusiisinaanerat, illut sananeqartut nalingat, atorlugu illut kingusinersukkut tunineqarsinnaanerit qularnarnerusarnera pissutigalugu.

Qanga aaliangersimaneq , tassalu Illut tuniniagaanerat, illup sumiissusaa malillugu nalilerneqartalissasoq, illup teknikkikkut nalingatigullu naliliisarneq qimallugu, ullumikkut ajorluinnartumik inuiaqatigiinnut kinguneqarsimasoq oqaatigisinnaavarput. Allannguineq iluanaarniutipilunngorsimasoq oqaatigineqartariaqarpoq.

Nalilersorneqarniarli ilumut aqqissuusineq nunarput tamakkerlugu atugaassanersoq. Ullumikkut aqqissuussinerup kingunerimmagu, illoqarfinni, nunaqarfinnilu nammineerluni illuliorsinnaasut bankit piumasqaataannut naammassinnissinnaasut ikittuaraararsuusut. Aaqqitassaqarpugut.

Sinerissami sanaartorneq annertusisimanera nuannaarutissaavoq, annertoq. Siammasissumik aningaasanut inatsimmut peqataalluni sunniuteqarsinnaanerup iluaqutaa , taassuma takutippaa. Qanortoq amma

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

ukioq manna tamanna anguneqarsinnaagili. Ersersissagatsigu Inuiaqatigiit pillugut sulisugut, partii pilluguunngitsoq.

Kinguaattoorutit naleqaqisut , peqqusiileqinaangajappulluuniit, tassami ukiorpassuarni ilisimasagut annerusumik iliuuseqarfigisarsimanngisatta takussutissaat.

Umiarsuliviit aserfallatsaalinnissat sammippata, ineqarnermut sammippata, kiisalu aningaasaliiffiginikippallaartarsimasut pineqarpata. Periarfissanik ulikkaarpoq, Naalakkersuisut siulittaasuata oqaatigaa, ilumoortoq.

Mittarfiit naammassippata, aalisarnermut inatsit piareerpat, erngup nukinganik pilersitsineruppat, tamakku tamarmik periarfissiisinnaapput, nunatta aningaasarsiornerat siuariartornissaanut. Apeqqutaaginnarumaarpoq aalingernerit maana inersuarmi toqqagassagut. Innuttaasut peqatigalugit, malinnaatillugit ingerlatsisa. Suleqatigiilluta takutikkutsigu innuttaasut suleqataarusussusiat annertusassavarput.

Nunarput Issittullu sinnera ukiuni makkunani alapernaanneqartorujussuupput. Silap pissusaata allanngoriartornera periarfissanik nutaanik malitseqarpoq, tamaanilu susoqassanersoq kikkullu sussanersut eqqartorneqartillugu uagut akuujuarnissarput aalajangeeqataanissarpullu ilungersuutigiuartariaqarparput. Ruslandip Ukrainep ilaanik tiguaanera Issittumi eqqisseqatigiinnermik navianartorsiortitseriaannaavoq. Issittumi sakkuaanneq aqutiginagu oqaloqatigiinnikkulli aqqiiniartarnissaq Inuit Ataqatigiinni pingaartitaraarput. Nunatta illersorneqarnissaa pillugu amerikkarmiunut 1951-imi isumaqatigiissut nutarterniarneqartoq paasivarput, tamannalu Inuit Ataqatigiinni ilassilluarparput.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Naalackersuinikkut sulinermi naaperiaasinnaassuseqarneq
aaqqiissutissarsiornerlu atorlugit suligutta inuiaqatigiinni atukkatta
pitsaanerulersinniarnernannut ineriartornerannullu iluaqutsiisinnaavugut,
sammisani tunngaviusumik inuiaqatigiinnut nikeriartitsisinnaasuni Inuit
Ataqatigiit periarfissaq tamanna atussallugu toqqarparput.